

RPO-603583/08

Warszawa, dnia 9 stycznia 2009 r.

RPO-603583-VII-715/08/WJ/KMP

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2009-01-09
ZAL.	NR. 118840H

I n f o r m a c j a

o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych Komendy Powiatowej Policji w Otwocku

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 4 grudnia 2008 r. do pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Otwocku, przy ul. Pułaskiego 7A (zwanymi dalej Izba lub PdOZ) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich: Wojciech Jodko – główny specjalista (pedagog resocjalizacyjny) oraz Agnieszka Żygas – referent prawny (prawnik).

Przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich, realizując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz okrutnym, nieludzkim i poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzając wizytację zapobiegawczą Krajowego Mechanizmu Prewencji przedstawiciele Rzecznika:

- wysłuchali informacji o funkcjonowaniu PdOZ udzielonych przez nadkom. Roberta Żebrowskiego, Komendanta Powiatowego Policji w Otwocku i podinsp. Krzysztofa Krupę, Zastępcę Naczelnika Sekcji Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Otwocku;

- dokonali oglądu wszystkich pomieszczeń Izby: pokoiów dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoju dyżurnego, pokoju do przygotowania i podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń, dwóch magazynów do przechowywania rzeczy, pomieszczenia sanitarnego służącego do utrzymania higieny osobistej (umywalnia, natryski, ubikacje), pomieszczenia przeznaczonego do przeprowadzenia badań przez lekarza (pokoju lekarskiego);
- przeprowadzili na podstawie kwestionariusza, rozmowy w cztery oczy z trzema osobami: dwiema doprowadzonymi w celu wytrzeźwienia oraz jedną zatrzymaną w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa;
- dokonali na miejscu analizy: a) książki wizyt lekarskich, b) książki kontroli sanitarnej, c) kwitów depozytowych, d) książki kontroli osób zatrzymanych, e) książki przebiegu służby, f) świadectwa wzorcowania analizatora wydechu, g) protokołów zatrzymań, h) decyzji Komendanta Stołecznego Policji w sprawie opłat za pobyt w Izbie, i) statystyki dotyczącej osób umieszczonych w Izbie od 1 stycznia do 4 grudnia 2008 r.

W oparciu o powyższe czynności pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich dokonali wstępnych ustaleń, o których poinformowali Zastępcę Komendanta Powiatowego Policji w Otwocku, a także wysłuchali jego uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano:

- sprawozdanie z wizytacji Policyjnej Izby Zatrzymań Komendy Powiatowej Policji w Otwocku przeprowadzonej w dniu 7 sierpnia 2008 roku przez Sędziego Penitencjarnego;
- protokół kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniu 4 lipca 2008 r. przez młodszego asystenta Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na obszarze województwa mazowieckiego;
- decyzję, dotyczącą pozwolenia na usytuowanie Izby w suterenie, Państwowego Inspektora Sanitarnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na obszarze województwa mazowieckiego;

- dokumentację dotyczącą wypadków nadzwyczajnych, jakie miały miejsce w pomieszczeniach Izby, w dniu 3 października 2008 r. oraz w dniu 31 października 2008 r.

2. Ogólna charakterystyka Izby.

Obecny stan i wygląd obiektu oraz warunki w PdOZ uzyskano po remoncie zakończonym w 2004 roku. W skład pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia wchodzi jeden pokój jednoosobowy oraz cztery dwuosobowe. Pomieszczenia te usytuowane są w suterenie Komendy Powiatowej Policji w Otwocku i spełniają warunki wymagane przepisami. Jest stosowna decyzja zezwalająca na funkcjonowanie Izby poniżej poziomu kondygnacji parterowej. Pokoje posiadają izolację przeciwwilgociową. Okna, zapewniające dostęp światła dziennego, wychodzą na teren wewnętrzny Komendy. Osoba zatrzymana zostaje doprowadzona do Izby osobnym wejściem, znajdującym się w bocznej części obiektu.

W pomieszczeniach Izby pracuje 10-osobowy zespół ochronny funkcjonariuszy (w tym dwie kobiety) w 12-godzinnym systemie zmianowym. Kadra ta objęta jest szkoleniami umożliwiającymi systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Z pomieszczeń Izby korzystają inne jednostki organizacyjne policji (m. in. z Warszawy-Wawer, Mińska Maz.) w zależności od sytuacji oraz potrzeb.

Opłata za pobyt osoby doprowadzanej w celu wytrzeźwienia wynosi 195 zł. Została ona ustalona przez Komendanta Stołecznego Policji na mocy decyzji obowiązującej od dnia 9 maja 2008 r.

Przeprowadzony ogląd infrastruktury obiektu, warunków sanitarnych pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych oraz uzyskane w związku z tym informacje pozwoliły m.in. stwierdzić, że:

- a. pomieszczenia przeznaczone dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia spełniają warunki przewidziane przepisami. Pokoje te posiadają odpowiednie do czytania i pisania oświetlenie naturalne i sztuczne oraz sprawną wentylację. Wejścia do pomieszczeń i wyjścia wyposażone

zostały w stalowe kraty oraz drzwi o wzmocnionej konstrukcji z atestowanymi zamkami mechanicznymi. Instalacja alarmowa działała sprawnie. W pokojach tych znajdowały się nieobowiązujące regulaminy pobytu osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Były one jednak trudno dostępne, gdyż umieszczone zostały za stalową siatką, która oddzielała pomieszczenie od okna;

- b. na korytarzu Izby zainstalowano kamerę przemysłową bez rejestracji dźwięku;
- c. pokój do przygotowywania i podgrzewania posiłków (wyposażony w urządzenia do przygotowania napojów, podgrzewania oraz do zmywania naczyń) spełnia warunki sanitarne. Wyposażony jest w naczynia jednorazowego użytku. Wyżywienie i troskę o cały proces jego dystrybucji powierzono – na podstawie odrębnej umowy zawartej przez Komendę Stołeczną Policji – firmie zewnętrznej. Nie odnotowuje się zatem kłopotów z wyżywieniem dla osób zatrzymanych również w dni wolne i świąteczne;
- d. pokój do przeprowadzenia badań lekarskich posiada wystarczające wyposażenie. Osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia poddawane są badaniom przez lekarza zespołu ratownictwa medycznego ;
- e. w Izbie znajdują się dwa magazyny do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny. Jeden z nich służy jako szatnia dla osób zatrzymanych. Nie wyodrębniono miejsca do przechowywania rzeczy osób chorych zakaźnie. Magazyny wymagają doposażenia w sprzęt i meble w taki sposób, aby można było oddzielać rzeczy czyste od pozostałych, zwłaszcza tych, które pochodziłyby od osób chorych zakaźnie, z widocznymi obrażeniami ciała lub chorych;
- f. pokój dyżurnego posiada sprawną instalację telefoniczną, szafę na rzeczy przekazywane do depozytu oraz szafę do przechowywania kaftana bezpieczeństwa i pasów obezwładniających;
- g. w pomieszczeniach Izby nie wyznaczono miejsca, w którym zatrzymani mogliby używać wyrobów tytoniowych. Zezwala się im na palenie w pomieszczeniu sanitarnym;

- h. w razie potrzeby udzielenia pomocy medycznej osobie zatrzymanej lub doprowadzonej w celu wytrzeźwienia, Komenda Powiatowa Policji korzysta z usług szpitala miejskiego;
- i. pomieszczenie sanitarne, gdzie znajduje się umywalnia, natryski i ubikacje jest ogrzewane, oświetlone, wietrzone i wyposażone w instalację dostarczającą wodę z możliwością odpowiedniego regulowania temperatury i strumienia wody;
- j. drzwi pomieszczenia sanitarnego nie są wyposażone w szybę z nietłukącego szkła. Nie jest ona również zabezpieczona stosownie do wymogów przewidzianych przepisami.

3. Dokumentacja Izby.

W czasie wizytacji zapobiegawczej poddano kontroli następującą dokumentację:

- regulamin pobytu osób umieszczanych w Izbie,
- protokoły zatrzymań oraz kwity depozytowe,
- dokumentację kontroli sanitarnej,
- książkę kontroli osób zatrzymanych,
- książkę przebiegu służby w PdOZ,
- książkę wizyt lekarskich,
- świadectwo wzorcowania alkometru,
- statystykę dotyczącą osób umieszczonych w Izbie,
- decyzję Komendanta Stołecznego Policji w sprawie opłat za pobyt w Izbie.

Skontrolowana dokumentacja odpowiada wymogom określonym przepisami, z wyjątkiem nieaktualnej wersji regulaminu pobytu osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Zachodzi zatem potrzeba wprowadzenia do użytku aktualnego regulaminu stanowiącego załącznik do *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 października 2008 r. w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych*

w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. Nr 192, poz. 1187).

Protokoły zatrzymań są wypełnione prawidłowo, uporządkowane, spięte w odrębnych, indywidualnych teczkach, z kartami ponumerowanymi, przesznurowanymi i opieczętowanymi. Zostały one opatrzone podpisami i stosownymi adnotacjami.

W wypadku koniecznego zakupu lekarstw dla osoby zatrzymanej, dokonuje się go na zlecenie lekarza, a następnie rozlicza wydaną kwotę kwitami oraz paragonami. Stosowana praktyka w tym zakresie nie budzi zastrzeżeń.

Książka wizyt lekarskich, która zawiera wpisy i adnotacje związane z udzieleniem doraźnej pomocy medycznej, dokonywane są przez lekarza ratownictwa medycznego . Jest ona prowadzona we właściwy sposób.

W książce kontroli osób zatrzymanych nie odnotowano żadnego przypadku umieszczenia nieletniego, który zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie w sprawach nieletnich, powinien być umieszczony w policyjnej izbie dziecka ani kobiet w ciąży od 28 tygodnia ciąży i matek karmiących piersią.

Nie odnotowano przypadków zatrzymania osób na czas przekraczający granice określone prawem.

W książce przebiegu służby nie odnotowano nieprawidłowości. Wpisy są dokonywane regularnie i systematycznie.

Świadcstwo wzorcowania, wydane w dniu 28 listopada 2008 r. jest ważne do dnia 28 maja 2009 r.

W Izbie nie prowadzi się odrębnej książki wypadków nadzwyczajnych ani też okresowych analiz dotyczących osób zatrzymanych, osadzonych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. Kwestie te mogą być badane poprzez przegląd treści książki przebiegu służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych.

Z uzyskanych informacji wynika, iż w okresie od 1 stycznia do 4 grudnia 2008 roku w Izbie Komendy Powiatowej Policji w Otwocku zostały zatrzymane 1603 osoby. Wśród nich doprowadzono w celu wytrzeźwienia – 859 osób, w tym 30 obcokrajowców oraz 55 osób poniżej 18 lat.

W sprawozdaniu z wizytacji Izby, przeprowadzonej w dniu 7 sierpnia 2008 roku przez sędziego penitencjarnego, w części „wnioski”, zawarta jest pozytywna ocena działalności tej jednostki. W treści przedmiotowego sprawozdania nie odnotowano żadnych uwag krytycznych.

W protokole kontroli sanitarnej, przeprowadzonej przez młodszego asystenta Państwowej Inspekcji Sanitarnej, obejmującej problematykę stanu rzeczywistego porównywanego ze stanem normatywnym w zakresie higieny pracy, higieny środowiska i higieny żywienia, stwierdzono 3 uchybienia. Dotyczyły one: braku książeczek zdrowia 2 funkcjonariuszy, braku płynu do dezynfekcji powierzchni w pomieszczeniu przeznaczonym do badań lekarskich oraz nieprawidłowości w zakresie sortowania bielizny pościelowej czystej i używanej, brudnej. Wymienione uchybienia w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, zostały usunięte i nie występowały podczas wizytacji przeprowadzonej przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 4 grudnia 2008 r.

4. Traktowanie osób umieszczonych w Izbie.

W okresie badanym odnotowano dwa wypadki nadzwyczajne – uraz głowy u zatrzymanego, którego doznał w wyniku własnego zachowania (3.10.2008 r.) oraz oderwanie przez innego zatrzymanego od koca pasa materiału o szerokości ok. 20 cm (31.10.2008 r.). Wobec osoby, która spowodowała drugi z wymienionych wypadków nadzwyczajnych, został zastosowany środek przymusu bezpośredniego w postaci założenia kaftana bezpieczeństwa. Dokonana analiza przedmiotowej dokumentacji nie daje podstaw do stwierdzenia nieprawidłowości. Przeprowadzone procedury postępowania oraz ich dokumentowanie odbywało się zgodnie z przepisami. Zaistniałe wypadki zostały zgłoszone organom nadrzędnym w określonym terminie.

Skarg na funkcjonariuszy oraz postępowań sądowych przeciwko pracownikom nie odnotowano.

Po analizie dokumentacji i obejrzeniu pomieszczeń Izby przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich nie stwierdzili występowania okoliczności oraz czynników, które wskazywałyby na okrutne, nieludzkie lub poniżające traktowanie

osób przebywających w tych pomieszczeniach albo które mogłyby prowadzić do takich form traktowania w przyszłości.

W czasie rozmów przeprowadzonych z trzema osobami zatrzymanymi w Izbie nie odebrano uwag krytycznych dotyczących traktowania przez funkcjonariuszy i warunków pobytu.

Zaobserwowane relacje służbowe w Komendzie Powiatowej Policji w Otwocku uznać można jako pozytywne, nie dające podstaw do krytycznych ocen lub podjęcia działań w ramach Krajowego Mechanizmu Prewencji.

5. Wnioski i zalecenia.

Czynności przeprowadzone przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich podczas wizytacji w Izbie Komendy Powiatowej Policji w Otwocku pozwoliły uznać, iż przestrzegane są prawa osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Należy także stwierdzić, że dokumentacja w PdOZ prowadzona jest w sposób przejrzysty i staranny.

Pokoje dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia winny posiadać do dyspozycji obowiązujący regulamin pobytu, z którym zapoznanie tych osób byłoby łatwe. Nie może on być umieszczony za stalową siatką oddzielającą pokój od okna.

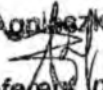
Wskazane jest wyznaczenie miejsca do palenia dla osób palących w taki sposób, by niepalących nie narażać na wdychanie dymu tytoniowego.

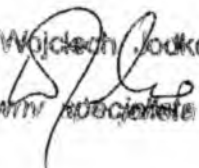
W jednym z magazynów należy odpowiednio wyodrębnić części na: a) rzeczy osobiste osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, b) rzeczy osobiste chorych zakaźnie, c) czystą bieliznę pościelową, d) brudną bieliznę pościelową. Drugi magazyn mógłby być przeznaczony na inne cele związane z funkcjonowaniem Izby.

Niezwłocznie należy zabezpieczyć szybę znajdującą się w drzwiach pomieszczenia sanitarnego poprzez obustronne jej zabezpieczenie stalową siatką lub zastosowanie powłoki uniemożliwiającej rozbicie albo wymianę na nietłukące się szkło (stosownie do wymogów określonych przepisami).

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oczekują, że Komendant Powiatowy Policji w Otwocku oraz organy nadrzędne odniosą się do odnotowanych w niniejszej Informacji uwag i wniosków dotyczących funkcjonowania pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

mgr Agnieszka Żygas

Referent prawny

mgr Wojciech Jodko

Główny inspektor